

IJzendoorn

Verkoping van De Hof

Joke Honders

IJzendoorn had vroeger twee kastelen, het kasteel of slot van de heerlijkheid IJzendoorn (gelegen buitendijks tegenover de kerk) en De Hof. De Hof is gebouwd op een hoger gelegen gedeelte in IJzendoorn, dat De Woerd wordt genoemd. Het huidige gebouw bevat nog muurresten van het oude kasteeltje. De Hof is tot 1865 in bezit geweest van de familie Van Isendoorn, maar is wel enige tijd door vererving in handen van een andere familie geweest. De Hof werd in 1370 'bij broederscheiding' toebedeeld aan Allert van Isendoorn, maarschalk van Gelre. In 1519 werd Johan van Isendoorn met de Hof beleend. Deze Johan was getrouwd met de zuster van Maarten Rossum, de bekende maarschalk. Johan en zijn vrouw schijnen ook daadwerkelijk op De Hof gewoond te hebben (zie plaatje).

Het kasteel, op de prent gezien vanuit het oosten, werd rond 1600 gemoderniseerd in Gelderse stijl door Wolter van Isendoorn à Blois en zijn vrouw Margaretha van Voorst. In de Navorscher is sprake van een wapenstein uit Het Hof, die erin geplaatst moet zijn door deze Wolter van Isendoorn. Op de wapenstein stonden de volgende kwartierwapens: van Isendoorn, van Stommel, van Rossem en van Ruyschenberg.

In de 17e eeuw vererfde de Hof op de familie Van Stepraedt, maar is in de 18e eeuw langs dezelfde weg terug weer in handen van de familie Van Isendoorn gekomen.

Deze families woonden niet meer op de Hof, want vanaf 1590 is er voor het eerst sprake van een pachter op De Hof, een zekere Anthonis van den Bergh. De vroegere pachters moesten hun baas vroeger in natura betalen: 200 pond boter, 3 tonnen winterappelen en 2 dozijn schapenkazen.

Vanaf het midden van de 18e eeuw werd De Hof al gepacht door de familie De Haes. Toen de laatste Van Isendoorn a Blois rond 1870 stierf kocht de toenmalige pachter, Gerard de Haas, het inmiddels gemoderniseerde huis. Zijn zoon Willem bewoonde het tot 1932.

Willem de Haas

De familie De Haas was eeuwenlang een aanzienlijke familie in IJzendoorn. Willems voorvader was begin 1600 al schepen en burgemeester van IJzendoorn. Willem (*1843, zoon van Geurt de Haas en Angnenies Gijsbarta Heuff) zelf was behalve burgemeester/ secretaris van de gemeente IJzendoorn, ook burgemeester van de gemeente Echteld. IJzendoorn was vanaf 1818 tot 1923 namelijk een zelfstandige gemeente en werd pas in 1923 bij Echteld gevoegd. Willem de Haas was tevens lid van de Provinciale en Gedeputeerde Staten van Gelderland en was één van de oprichters van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

Bij zijn 25 jarig ambtsjubileum in 1914 kreeg Willem van de inwoners van IJzendoorn een fotoalbum aangeboden met honderd en dertig foto's met daarop alle inwoners vereeuwigd. Ieder gezin werd apart gefotografeerd door de Tielse

fotograaf Jan Ibelings. Met ingang van 1 april 1914 trad De Haas terug als burgervader van Echteld. In IJzendoorn bleef hij nog enkele jaren in functie.

Willem is op 4 maart 1932 overleden en zijn erfgenamen (Willem was ongehuwd) verkopen een half jaar later al zijn bezittingen en dat waren er heel wat, zoals blijkt uit de advertentie waarin de verkoping wordt aangekondigd. Daar is sprake van heel wat meer landerijen dan er oorspronkelijk tot De Hof behoorde, dat was maar ongeveer 17 morgen land: op het Buitenveld, op De Lange Wand en op De Woerd.

De verkoop van het Hof en andere goederen

De verkoping vond plaats op 13 en 27 juli 1932 in het koffiehuis van J.M. van Ommeren te IJzendoorn. Uit een advertentie in de krant blijkt duidelijk om hoeveel huizen en landerijen het wel niet ging! In totaal worden 30 percelen genoemd die behalve in IJzendoorn ook in Echteld lagen. (nb. Alle perceelsnamen in rood gekleurd).

1. Allereerst is er sprake van de villa Het Hof met oprijlaan, erven, koetshuis, grote schuur, schuurberg, schuur, broeikas en broeibakken, siertuin en boomgaard, gelegen aan de Pottumse straat te IJzendoorn, met overpoot aan zuid- en westzijde, tezamen 1,18,66 ha.
2. Een bouwland Voor **Het Hof** geheten, met een strook 'Pyramidenboomgaard' met broeibakken, 51,30 are groot.
3. Twee huizen met erven ten zuidwesten van perceel I, groot 4,26 are.
4. Boomgaard **Achter het Hof**, groot 1, 33, 90 ha.
5. **De Oude Boomgaard** voor de School 1,42,60 ha.
6. Bouwland **De Woerd**, groot 1, 85 ha
7. Boomgaard genaamd **Gasthuisboomgaard**, groot 59,20 are
8. Bouwland, genaamd **Viertienhout** (JH: dit is misschien een verschrijving en moet veertienhont zijn?), groot 2,14,00 ha.
9. Boomgaard, **Het Heufke**, 90, 60 are groot.
10. Boomgaard, genaamd **de Tienhont**, groot 1,48,70
11. Boomgaard, genaamd **de Achterste boomgaard**, groot 2,78,80 ha
12. Bouwland, genaamd **de Driemorgen** aan de Broekdijk, groot 2,86,10 ha
13. Bouwland, genaamd **De Tweemorgen** aan de Broekdijk, groot 2,10,90 ha
14. Boomgaard, genaamd **De Veluwe**, groot 3,79,50 ha
15. Weiland, **de Wormkamp**, 4,48,15 ha
16. Weiland, genaamd **de Varkenswei**, groot 4,76,30 ha
17. Weiland, genaamd **de Vijfmorgen**, groot 4,08,10 ha
18. Weiland, genaamd **de Bovenste Wei**, gelegen aan de Linge, groot 5,32, 95 ha
19. Een woonhuis, genaamd **het Witte huis**, met erf en bouwland, groot 13,42 are.
20. Bouwland, genaamd **de Molenboomgaard**, groot 47,50 are
21. Bouwland, genaamd **De Viermorgen op het Langewand**, groot 3,90,40 ha
22. Bouwland, genaamd **de**

BELANGRIJKE OPENBARE VERKOOPING
VAN
ONROERENDE GOEDEREN
ONDER
IJZENDOORN en ECHTELDE.

De Notarissen **Jhr. J. L. Stern** te 's Gravenhage, **Jhr. G. Stern** te Goor en **A. Harp** te Opheusden, zijn voornemens om op Woensdag 13 Juli 1932 bij **inzet** en op Woensdag 27 Juli 1932 bij **toeslag**, telkens des v.m. 11 uur, ten Koffiehuize van den Heer J. M. VAN OMMEREN te IJzendoorn, ten verzoeke van de Erven van wijlen den Heer W. de Haas, publiek te

VERKOOPEN:
De navolgende Onroerende Goederen
onder **IJZENDOORN en ECHTELDE.**
PERCEEL I.
De Villa met aanbehooren,
genaamd „**HET HOF**”,
met **Oprijlaan, Erven, Koetshuis, groote Schuur, Schuurberg, Schuur, Broeikas en Broeibakken, Siertuin en Boomgaard**, aan de Pottumse-straat te IJzendoorn, kad. Sectie B Nos. 59 en 707 (ged.), samen groot ± 1.18.66 H.A., met **Overpoot** aan Zuid- en Westzijde.

Tweemorgen op het Langewand, groot 1,92,00 ha

23. Een pas met peppelenbomen, water en riet aan de Waalbandijk, groot 40, 70 are en een nog een pas aan de Waalbandijk met peppelenbomen, groot 23,70 are. Er is hier ook sprake van een kolk die jaarlijks voor f 4 verhuurd wordt.

De volgende percelen liggen in Echteld:

24. Bouwland, genaamd **de Drie Morgen op de Hul**, groot 3,00,00 ha

25. Bouwland, genaamd **de Vier Morgen op de Hul**, groot 3,82,30 ha.

26. Bouwland, genaamd **het Hoogeland**, groot 7,70 are

27. Bouwland, genaamd **de Blaasbalgen**, groot 2,61,00 ha, weg 6 are

28. De hofstede **Het Zant**, met boomgaard en bouwland, groot 2,44,10 ha , met dijkelling , groot 15,51 are.

29. Weiland, ten oosten van perceel nr. 29, groot 2,66, 70

30. Bouwland gelegen tegenover het Zant, genaamd **de Driemorgen**, groot 2,76,90

Alle percelen werden jaarlijks verhuurd, het fruit blijkbaar op het hout verpacht, want bij de boomgaarden is alleen sprake van verhuur van het gras. Alles bij elkaar opgeteld komen we tot een oppervlakte van maar liefst ruim 66 hectare, inclusief 5 huizen. Wie het allemaal gekocht heeft is mij niet bekend, want het werd in afzonderlijke percelen verkocht.

*Met dank aan Christiaan de Lange uit Lienden die mij de advertentie ter hand stelde.
Een andere belangrijke bron zijn de transcripties betreffende IJzendoorn van Frank van
IJzendoorn, te raadplegen bij het Arend Datema Instituut evenals op internet.*

Eerder verschenen in De Nieuwsbrief.